

Pesta 27 maiu (8 iuniu.)

Va esî dominec'a. | Redact. : strad'a iernei nr. 1.

Nr. 21.

Anulu IX, — 1873.

Pretiuulu pe anu 10 fl., pentru Roman'a 2 galbeni.

De insemnetatea datineloru poporale pentru literatur'a dramatica.

(S'a cetitu in adunarea de la Caransebesiu a Societâtii pentru fondu de teatru romanu, la 28 apr. a. c.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

(Urmare.)

III.

Alesulu.

Serbatóre poporala romana de adi.

Serbatórea alesulu. Alesulu e o serbatóre a pecurariloru romani, si se serbéza totu-de-una in 22 aprile vechiu, cu *pregatire* in 21 si *incheiare* in 23 aprile, ce e diu'a de San-Georgiu.

Insemnetatea serbatórei. Alesulu e timpulu, candu poporulu ésa afara la campu si incepe viéti'a pastorésca; candu se facu strungele si colibele pentru anulu acest'a. Acuma e — in intielesu strinsu — inceputulu economiei cu oile, antâi'a mulsóre a loru, antâiulu alesu alu mneiloru dintre ei, si serbatórea de la acestu alesu si-a capetatu numele.

I. Pregatire in 21 aprile.

Ortacirea oieriloru. In 21 aprile se intielegu oierii, séu stepanii de oi câte 2—5 insi, carii vreu sè se ortacésca cu turmele, si intielegându-se fia-carele imbina oile sale, câte 20—50, séu 100 intr'o turma comuna.

Asta-di se alegu séu se tocmescu pecurarii pe timpulu de la Alesu pana la Sam-Medru, adeca 26 oct. v.

Strung'a. Asta-di se alege si locul unde sè se faca *strung'a* si *stân'a*, si alegându-se, unii pecurari mana oile la pasiune, altii aducu pari si nuiele.

Strung'a e unu locu cuadratu séu rotundu, ocolitu cu gardu micu, si din partea de catra pasiune cu unu punctu neingraditu, ce servece de usi'a strungei. In strunga se mana oile candu e timpulu mulsorii, — pecurariulu siede pe o pétra la usi'a strungei si mulgându ói'a o lasa afara din strunga. Déca sunt mai multi ortaci, totu insulu are pétr'a sa la usi'a strungei, cam 2—3 petre de o parte, si atâte de alta parte.

In unele locuri in strunga se mai face o ingraditura, unde se inchidu mneii, si locul se numesce *cetate*. Colib'a pecurariului se face afara, dar langa strunga, si déca sunt mai multi ortaci, o facu mai mare si ací tienu galètele, stracuratóri'a de casiu, caldarea, si alte scule. Strung'a cu tóte apertinintiele se numesce *stâna*.

Strung'a facuta in acestu modu si mai alesu la locuri delóse, e *strun'ga statatória*; déca sunt mai multi stepani de oi la turm'a imbinata, se face si *strunga mutatória*, cu scopu ca oile sè zaca si pe pamentulu altuia, adeca sè-lu

ingrasie, séu candu trebue sè schimbe pasiu-nea peste véra. Gardulu mutatoriu se face astu-feliu: se batu doi stelpi in departare pana la doi stengeni, intra acestia se impletesce unu gardu de pari merunti, fara ca sè se implante in pamentu. Se facu câte 10—15 astu-felu de pâture se punu impregiuru ca unu gardu, si stelpii invecinati, la capetele desusu, se léga cu nuele, si trebuindu sè se mute strung'a se scotu stelpii, si pâturile se ducu la altu locu.

Candu e gat'a strung'a, pecurariulu mai betranu, cauta sè véda cum s'a lucratu, si sco-tienda din straitia o ciutura cu rachia, inchi-na: In semnu de bucuria, cà am ajunsu aceste dile de a face pomenire, sè fia in sanetatea oiloru si pecurariloru! — si beu toti pe rendu.

Untur'a de oi. Stepan'a turmei, si déca sunt oile a mai multora, stepanele in 21 aprile dupa amédi facu *untur'a de oi*, pe dosulu scaunului, séu pe o scandura curata, si inveluindu-o intr'unu petecu de panza o tramitu la pecurari ca sè o aiba pe apunerea sórelui, pentru cà atunci pornescu farmecatórele, ca sè iee laptele de la oi neunse, si adi sér'a incepe poterea haleloru si releloru a supra oiloru.

Untur'a se face din nesce obiecte, adunate in decursulu anului trecut, si a nume, din untura de porcu negru, taiatu pana la cantatulu cocosiului in nóptea de Santu Ignatiu (20 dec.); *untur'a* e de lunga anima. netopita, si sarandu-se se invelesce cu marginile inlaintru, se léga crucisui si se afuma pe cosiu; mai de parte se face din nesce plante rupte sér'a inainte de Todorusale (a 25-ea dî intre pasci si rusali), uscate si sfarmate meruntu, si amestecate cu tamâia si *untur'a* de porcu.

Plantele. Plantele pentru untura sunt: aiu, arieu, bozu, leoscénu, pelinu, scaiu (scaiete mare) si frundie de salce cu mitie. Unele plante se credu cu insusîri bune, si pentru acésta prin unsu, oile sè fia sporitórie, sè aiba multu lapte, sè-lu tiena si sè fia sanetóse; alte plante au potere mare de a maná halele si tóte relele de la turma, si a o pazi. *)

*) Plantele cu insusîri bune sunt: a) *salcea*, ce se prinde si cresce usioru si are ramuri multe; asié oile sè concépa usioru si sè aiba multi mnei. b) *scaiu* (numitu si *turcosu*) ce e incinsu cu bréu de apa, adeca la noduri, la inchiaturile frundiiloru contiené picature de róua si de plóia, si cresce ori in ce pamentu slabu; asié oile sè tiena umediéla de mâna, si sè aiba lapte din ori ce pasiune. c) *leosténu*, ce e planta resarita iu

Mulsórea de séra. In primavéra acésta in-ca nu s'a mulsu, oile, nu s'a facutu casiu, ci laptele s'a lasatu pana adi totu pentru mnei.

Cu apunerea sórelui incepe poterea farmecatóreloru si fiintieloru rele, si tiene pana a trei'a dî (S. Georgiu) sér'a; pentru acést'a pecurarii mana oile cu mneii in strunga la „*Mulsórea de séra*“, parte ca sè nu fía laptele la oi, si facaturele sè aiba antâia potere peste lapte, parte ca pe diu'a de mane sè se adune lapte destulu.

Pecurariulu siede pe pétra in usi'a strungei si *petrece oile*, adeca le mulge, si dupa mulsu le lasa afara din strunga. Altu pecurariu primesce oile, un'a câte un'a, si cu *untur'a de oi*, ce a tramis'o stepan'a turmei, le unge la ugeru (numitu si pulpa).

Séu déca sunt mai multi ortaci, fia-carele siede pe pétr'a sa de dinaintea usiei, si-mulge oile, si séu insu-si séu éra altu pecurariu le unge.

Alesulu. Mulgêndu-se tóte oile, mneii re-manu singuri fara de oi in strunga, remanu *alesi* de catra oi, si peste nópte séu se inchidu in cetate, strunga séu se pastorescu deosebiti.

Oile peste nópte pascu asemene singure, si se pazescu fórté bine ca sè nu li se intemple ceva, pentru acésta, pastorii tóta nóptea le pazescu standu pe picióre.

Urletulu de nópte. In sér'a din 21 aprile, stepanii de oi (si vaci) scotu tievile de arama din cazanu, si peste nópte suffa in ele, séu in bucinuri mari, de facu unu urletu nuri mari, de facu unu urletu grozavu, de resuna satulu si campulu, si dupa totu urletulu dîcu: „In câtu se aude sunetulu acest'a, ba si mai de parte, sè remana halele de vitele mele si man'a loru!“

urm'a lucéferului, facutu din fetiorulu Leosténu (vedi povesta Serila si Diorila); precum lucéferulu luminéza si straluce totu-de-una, asié oile se tiena totu-de-una lapte multu.

Plantele cu potere amanatória sunt: a) *aiulu* in contr'a strigoiloru. b) *arieu* (si laptele canelui) ce are multu sucu albu ca si laptele, dar veninosu, e in contra farmecatóreloru, ca sè iee laptele de arieu. c) *bozulu* si *pelinulu* in contra haleloru si altoru fiintie rele, cari nepotendu suferi mirosulu planteloru, nu se potu apropiá de turma. (Explicatiunile de la Iosifu Olariu. — dictate de Anuti'a Iorgovanu din Do-manu.)

Dupa Savu Micsia inv. in Racasdi'a in untore se pune si pravu de pusca, cu carbune de lemnu, cà sunt in contra diochiatului oiloru.

Acést'a se repetiesce si mane-dî, in nóp-tea de Alesu pe San Georgiu.

II. Alesulu in 22 aprile.

Chitirea strungei. Pecurariulu celu mai mare (dupa numerulu oiloru sale) séu mai betranu, numitu *Vatavu* (si vatau, vatasiu) aduce inca de demanétia ramuri verdi de salce séu de fagu, si rugu, si le pune la usi'a si pe gardulu strungei, si la usia implanta inca o crénga mare, si rupe ramurile ei asié. ca pe crénga sè se póta pune câte ceva sè steie, p. e. straitie.

Stepanele de oi a casa, séu altulu din casa in reversatul dioriloru si pe nemancate aduce ramuri verdi de salce si rugu, ori spini si le chitesce la pórt'a casei, usiele stalaului si siurei, ca semnu de serbatóre, si relele sè remana departe.

Galetaresele. Stepanele turmei se numescu Galetarese de la galéta, si strungarese de la strunga.

Ele adi gatescu galetele si de mancare, beutura, si pléca deodata afara la strunga ca sè serbeze Alesulu.

Galét'a. Galéta e unu vasu de lemnu, mai adeseori de bradu, cam nalta, de supra mai angusta, din josu mai larga in marime de 10 séu mai multe cupe, cu dóue manusie séu urechie, si de regula cu acoperisiu.

Galetaresele spéla galetele curatu, sórna apa curgátoria adeca din riu, si déca nu este riu, apa nenceputa din fantana, smulgu câta iérba vérde si o arunca pe apa in galéta. Léga pe galéta fire de salce de o ocolesce ca si cu o cununa subtîre, ce remane pe galéta pana se prepadesce. La urechi'a drépta a galetai léga unu chitusu din plantele, ce se intrebuintiéza la untur'a de oi, si de chitusu unu banu de argintu gauritu, si sub urechi'a galetai lipesce putina untura de oi. Chitusiulu remane la galéta pana a trei'a di, adeca pana dupa San Georgiu, si atunci aruncandu-lu intr'o fantana dice: „Asié sè isvorésca laptele in pulp'a óiei, ca apa in fantana!“

Colaculu oiloru. Galetaresele facu in diu'a de Alesu câte unu colacu mare de grâu curatu numai cu apa si sare, si de supra mangitu cu galbenusiu de ou e in form'a cununei, adeca golu la medilocu, si câtu gur'a galetai, si se numesce colaculu oiloru. Unde nu este farina de grâu, se face o turta de malaiu si se punu de supra pe galéta.

Plecarea galetareseloru. Galetaresele candu sunt gat'a cu tóte cele de trebuintia, dau de

scire unei alteia prin unu copilu, cà potu plecá, si luandu galetele pe capu se intalnescu tóte la unu locu a numitu si dîcu: „Buna demanétia! apoi si dau manele spre semnu de infratire (altu candu nu-si dau manele) si adaugu: Ai dati suroriloru la oi, fia Ddiu cu ele, si cu pecurarii nostrii!“ si asié se ducu la strunga, ca sè mulga oile la „mulsórea de la amproru“, — adeca catra 8—9 óre demanétia.

Udarea, séu curatirea prin apa. Candu vedu pecurarii carii pazescu oile, cà au sositu galetaresele, intórna oile catra strunga ca sè le mulga, si ajungédu la galetarese dau „Buna deminétia! si poftescu norocu de oi.“ Toti câti vreu sè mulga oile, si spéla manele in galete, asemene si galetaresele, apoi vérsa apa peste oi, si pe urma se uda pecurarii si galetaresele unii pe altii, si dîcu: „Sè fia mán'a pentru oi ca si apa! Cum curatia ap'a asié sè se curetie oile de tóte spurcatiunile si facaturile!“

Unele galetarese aducu si apa *pregatita*, adeca descantata, cu ap'a acést'a se stropescu oile si pecurarii in contra diochiatului.

Mulsórea de la amproru. *) Acuma se pregatescu de mulsu.

Pecurariulu mai betranu unge cei doi stelpi din usi'a strungei, pe unde trecu oile, altulu implanta cutítulu in pamentu, in usi'a strungei si dîcu: „Asié sè steie laptele la oi, neluatu de nimene!“ Dupa aceste, vatavulu arunca unu banu de argintu in fundulu galetai, incepe a mulge in galéta, si descanta: „Candu va mai poté luá farmecatóri'a, smag'a si poterea de la banulu acest'a, atunci, si nici atunci sè nu póta luá laptele si poterea de la oile mele!“

Déca turm'a e a mai multor'a, atunci si alti pecurari si galetarese mulgu oile tóte si de totu, si carii nu mulgu stau cu ramuri verdi de salce, séu de rugu si de spini in mana si napoia oiloru nemulse.

Dupa mulsu, fia-care óia se unge la pulpa cu untur'a de oi dar nu se unge peste tóta pulp'a, ci pecurariulu immodu usioru degetulu in untur'a de oi, trage odata cu degetulu unsu peste pulpa.

Sarea oiloru. Dupa mulsu se dà oiloru sare macinata si amestecata cu teritie séu farina de cucuruzu atât'a câtu ffa-care óia barem odata sè-si bage gur'a in teritie.

*) La Savu Micsia e: „*la preori*“ ce trebue sè fia latinulu *prior* adeca de mai nainte, de demanétia, pentru cà este si mulsórea de séra.

In ajunulu cratiunului stepanulu de oi pune unu brusiu mare de sare, invelitu bine, sub pragulu casei, pe unde se ambla; in diu'a de Alesu se scóte si macinandu-se se amesteca cu teritie. Acést'a se chiama *sarea oiloru*, si li se dà oiloru ca sè scia de serbatóre, si câtu remane se dà si mneiloru mai cu séma sè nu capete ból'a.

Dupa aceste, se imbina mneii cu oile, si pascu la olalta pana dupa amédi catra 5 óre, candu éra se alegu.

Daruirea séu jertvirea. Unu actu de religiune urméza acuma.

Galetaresele candu au ajunsu la strunga, au pusu colacii si mancàrile pe créng'a mare ce s'a implantatu in usi'a strungei, si acuma galetaresele si-punu galetele in rendu in usi'a strungei.

Vatavulu si-pune clabetiulu josu pe iérba, si-face cruce, ié unu colacu din crénga, lu-immóia cu trei parti in galét'a aceluia, a cui e colaculu, scóte cutítulu implantatu in pamentu, si taie trei bucatiele de colacu din locurile imoiate in lapte, si le arunca in galéta dicéndu: „Aceste le daruiescu!“ séu „Aceste (bucatiele) le jertvescu!“

Altii nu immóia colaculu, ci bagéndu vârfulu cutítului in spum'a laptelui, uda colaculu cu lapte in trei parti.

Candu sunt mai multi ortaci, si s'au adusu mai multi colaci, vatavulu iè pe rendu toti colacii, si immóia séu uda si taia bucatielele (darabelele) in galét'a fia-caruia.

Galetaresele si-scotu aceste bucatiele, le ducu a casa si le usca, apoi le pastréza peste anu, si de câte-ori se dà sare oiloru, totu-deuna se punu câte-va sfarmiture din bucatiele ca farmecatóriele si halele sè nu póta stricá oile.

Tragerea colacului. Vatavulu stà in usi'a strungei, stepanulu ori galetarés'a afara, intre ei galetele. Vatavulu ié colaculu adusu de acea galetarés'a, lu-intinde peste galete si galetarés'a apuca de colacu cu man'a drépta, si tragéndu amendoi de colacu, unulu díce: *Cucu!* altulu respunde: „*Rescucu!*“ si repetindu acés-ta de trei ori, frangu colaculu asié ca sè remana in man'a drépt'a a unui'a o parte mai mare, si cui se frange mai multu, se crede cà aceluia (pecurariului ori stepanului) i place mai tare de oi, si are norocu de ele.

Déca sunt mai multi colaci se tragu toti colacii pe rendu, si se schimba la tragere pecurarii cu stapanii.

Acuma fia-carele gusta putinu din colacu, gaigana si alte mancàri.

Darabele de colacu, ce si le-a frantu pecurarii sunt a le loru, celelalte ale galetarese-loru, si déca se afla prunci la strunga, li se frange si loru câte unu darabelu de colacu.*)

Balmasiu. Se aduna lapte din tóte galetele in o caldare, se pune de fierbe, si acuma se face antâiulu casiu, si se taia in bucatiele merunte. Se aduna lapte de nou din tóte galetele in caldare, si candu fierbe, se arunca in ea bucatielele de casiu, si dupa ce a fiertu, luscotu sub numirea de balmasiu séu balmàju, si lu-punu pe siub'a unui pecurariu, ca sè se recésca si stórca.

Prandiulu. Déca Alesulu cade pe dí de postu, trebue cu totii sè postésca, si manca de regula pasula, si pesce saratu cu malaiu. Déca e dí de fruptu, galetaresele aducu de a casa mancàri, mai cu séma gàigana (càigana) adeca óue fripte in unsóre, séu fierte intregetari, carne afumata, si carnati de porc afumati, séu lardu friptu pe jaru. Prandiescu cu totii siedindu pe iérb'a verde langa olalta, si dandu unulu altuia ce a adusu de mancare si beutura. La fia-care mancare, si beutura dicu: „Sè fia in sanetatea oiloru si a pecurariilor!“ si se petrecu glumindu si cu bucuría.

Unii stepani facu si adi o petrecere mare cu ospetare musica si jocuri la strunga, dar cei mai multi o facu mane dí in diu'a de San Georgiu, — si invita némuri si cunoscuti.

Toti carii au venitu la strunga, trebue sè fia incaltati, si imbracati ca si in dí de serbatóre, si pecurarii asemene schimbati cu came-sie spelate.

Afumarea séu curatirea prin focu. Catra apunerea sórelui, pecurarii mana oile la strunga, ca sè le afume.

Unii le afuma in strunga cu untura de oi cu care le-a unsu la ugeru, punendu jaru intr'o óla, si aruncandu câte o bomba de untura pe jaru, pórtá ól'a pe langa ugerile oiloru.

Le afuma, pentru cà — déca trecu oile peste vale séu riurelu — sè nu-si pérda lap-

*) D. Receanu adauge: In acestu modu se *rescucaiescu* (res-cucu) oile ca sè nu pérda laptele. Se crede, cà *cuculu* are putere a supra oiloru, cari au fetatu candu a cantatu elu, si póte luá laptele de la acele oi.

tele pe la ape, pe unde se facu farmecatóriele si ambla halele, de órece fumulu din plantele mestecate in untura are putere de a oprí farmecatóriele si de a alungá halele cu mirosulu lui. Pentru acésta, ajungéndu adi pecurarii pe la apa curgatória, si isvóre, incungiura ap'a, si mana oile susu pe délu.

Altii le afuma si curatia astu-felu.

Pecurarii *pazitori* se desbraca de totu, punu focu intr'o óla si eschii de la 9 cruci de morminti parasite, adeca la cari nu mai merge nimene in joi'a mare ca sè afume mormintii, si cu óla fumatória ocolesce de trei ori oile.

Petrecerea oiloru prin focu. Pecurarii *pazitori*, imbracati, atítia cu eschile de la 9 cruci parasite, dóue focuri, unulu ardiédu de o parte, altulu de alt'a, si mana *petrecu* oile de trei ori printre acele dóue focuri mari, din totu ce s'a pututu stringe de pe langa strunga, si apoi pecurarii mergédu dupa oi, candu ajungu la focuri, implanta băt'a de pastoritu in focu, si razimati pe ea, facu o saritura pana din colo de focu, câte de trei ori.

Acésta *petrecere* a oiloru printre focuri e in contra strigoiloru, cari atunci si-aréta puterea, candu oile moru fara ca sè se fia sciutu cà-su bolnave, si déca oile sunt *petrecute*, se curatiescu si nu se prinde reulu de ele.

Alesu. Pe la 5—6 óre sér'a, mneii éra se alegu dintre oi, si oile se mana singure la pásiune, — si peste nópte se pazescu fórte bine.

Stepanii si galetaresele lasandu nópte buna, pléca a casa, éra pecurarii i petrecu locu indepartatu, cu musica de fluieru ori cimpoi, si galetaresele mergu cantandu.

Lapte de pomana. Galetaresele duc pe fundulu galetéi câte unu picu de lapte, ca sè deie de pomana. Pana adi nu s'a mancatu lapte de óia in casa, si nu se póte mancá pana nu se dà de poman'a mortiloru, cà-ci asié se desléga la mancare. Unele impartu si bucatiele de casiu ori de balmasiu, de regula la copíi veciniloru, si daruindu dícu: Cátu casiu (ori lapte) am capetatu acuma, pe de diece ori (séu 20—50 de ori) sè mi se *compute* la *mesurarea oiloru*.*)

III. Incheiare in 23 aprile, adeca la San Georgiu.

Mulsórea de la amproru. Peste nóptea de Alesu pe S. Georgiu, mneii au remasu alesi de catra oi, — ca aceste sè aiba adi lapte destulu.

Galetaresele éra vinu pregatite cu mancare si beutura, si pecurarii vediendu-le mana oile la strunga pentru mulsórea de la amproru.

Adi, unu pecurariu tórna apa nenceputa si pregatita cu sare, in galéta, si pléca inaintea oiloru rumpendu iérba si aruncandu-o in galéta, si renturnandu inaintea oiloru, díce: Cum s'a nascutu ói'a,*) curata si neatinsa asié se remana oile, ferite de farmecatórie si de hale!“ Oile se baga in strunga, se incepe mulsórea de totu, si ungerea ca si ieri la Alesu.

Gatandu-se cu mulsulu, unu pecurariu mana mneii catra strunga, ca sè se imbine cu oile.

Cutítulu, si puscatur'a. Vatavalu, séu carele a pazitu oile, pasiesce inaintea turmei de mnei, si aruncandu unu cutítu inaintea loru, díce: „Numai de cutitu sè periti!“ Ceialalti respundu: „Cutítulu sè li fia mórtea!“

Celu ce a aruncatu cutítulu, acuma slobode unu pistolu cu plumbi a supra mneloru, ca sè nimerésca unulu, éra ceialalti descarca mai multe pistóle in aeru, si hurezéza ca sè fuga relele de la turma. Vatavalu impuscandu mnelulu díce: „Numai atát'a reu sè vi se intemple intre oi!“ si mnelulu impuscatu e de prandiu pentru pecurari.

Imbinarea. Imbinandu-se mneii cu oile, se baga in strunga, si acuma se stropesce strung'a, turm'a, pecurarii si galetaresele cu apa pregatita, adeca descantata si se afuma turm'a in strunga, cu untura de oi, si tamâia.

De la imbinarea acésta, pana la Rusalie mneii renianu imbinati cu oile, si atunci se oprescu de la suptu.

De adi pana la oprire, galetaresele mergu mai in tóta díu'a la strunga ca sè mulga la amproru.

Ospetarea. Mnelulu impuscatu — cà-ci nu

de tótna, si ortacii impartu branz'a dupa proportiunea oiloru.

*) Romanulu asié tiene ói'a de curata, de nu díce cà féta, ci nasce, nu díce cà crépa, ci móre, ca si omulu. Din acésta cauza se crede, cà draculu numai in óia nu se póte stramutá, peface.

*) Cuventulu computu e poporalu. Mesurarea oiloru e o alta sorbatóre poporala, ce se tiene in septeman'a Rusaliiloru. De la Alesu pana la mesurarea oiloru, mneii sugu, si atunci se despartu. Se mesura laptele, câte galeté are unu ortacu, si fia-carele mulge oile tóte de si-scóte laptele indiecitu, si déca s'au implitu tóte mesurele, se incepe a face branza comuna

e bine sè se taia — se pregatesce de prandiu, si de regula se frige intregu, trasu printr'unu bâtu, si candu e gat'a galetaresele asternu mancàrile si beuturile.

Toti se asiédia pe iérba verde in róta, si pecurarii prandiescu cu stepanii la olalta. Cei cu turme mai mari chiama si némuri si cunoscuti. Se inchina in sanetatea oiloru, ca sè scape de lupi, de strigoi, hale, farmecatóre si de calbéza, si in sanetatea pecurariloru si stepaniloru.

Petrecerea. Adi dupa prandiu urméza petrecere cu musica si jocuri.

Pecurarii incepu a cantá doine, hore si balade, si apoi a díce, care in ce scé, a nume in fluera, flueroniú, surla, cimpoiú si carabe, ce sunt instrumintele de musica a le pecurariiloru romani. Mai fia-carele scé unu instrumentu, si unii, deosebi cu fluer'a, asié de bine, incâtu farmeca societatea si délurile.

Caluceni. Pe urma incepu joculu (saltulu) cu caluceni, si jóca — dupa cum se díce — *calucenesce*, unu jocu deosebitu alu pecurariiloru si pentru diu'a de adi, — in acestu modu:

Pecurarii se punu toti in sîru dreptu, se apuca unii de altii cu manele peste umeri, si — candu pecurariulu musicantu standu inaintea loru incepe music'a — toti de odata incepu de a jucá cu piciorulu dreptu inainte, facêndu figure cu elu, sarindu si pasindu catra musicantu,

Acest'a stà cu fati'a catra ei, i imbarbatéza prin tactu cu piciorulu si miscarea instrumentului de musica, si de odata dandu unu semnu prin musica, toti jucatorii se retragu inderetru. jucandu mai incetu, si urmarindu-i musicantulu cu o musica mai piana.

Musicantulu reincepe cu insufletire, jucatorii salta de nou, dar cu piciorulu stangu inainte, si apoi se retragu. Pornindu a trei'óra jóca meruntu cu amendoue piciórele in asemene modu, se ducu dupa musicantu, si retorcêndu se incheia joculu.

Acuma se jóca si altu-felu de jocuri, in datinate la tóte ocasiunile, in jocu intra stepanii si cunoscutii, si dupa ce s'a inceputu joculu numai prin barbati p. e. la hora, intra si galetaresele in jocu, intra acei barbati, unde voiescu ele. Asié se petrecu pana sér'a.

*) Asié se petrecu si la *Nunt'a Berbeciloru*. In partile Almasiului *Nunt'a oiloru*, ce éra e o serbatóre pastorésca si se tiene tómn'a in timpu netaritu.

Incheierea. Pecurarii scotu oile si mneii din strunga, si mana turm'a la pasiune; éra stepanii óspetii si galetaresele lasandu sanetate, nópte buna la pecurari, se ducu a casa, cantandu si urezandu pana in satu. *)

(Finea va urmá.)

At. M. Marienescu.

La mormentulu Sofiei.

Lumea ce-a avutu-o nu a cunoscutu-o,
Eu am cunoscutu-o si-am ramasu a plange!

Petrarca.

Tu atát'a de frumósa si atátu de 'ncantatória,
Locuitória in ceriuri, coborita 'ntre femei;
Tu ce ai trecutú prin lume ca o raza lucitória
Si ca stéu'a diminettii ai lucitu ochiloru mei!

Cum stai asta-di asiediata sub acésta pétra rece!
Si viéti'a-ti cum se stinse ca o candela de ventu!
Vai! in lume frumseti'a e ca umbr'a care trece,
Si nu lasa dupa sine de câtu numai unu mormentu!

Ca si florile trecut'ai pe acestu pamentu de jale,
Dar ca ele dandu profumulu scurt'a cale ai urfnatu;

Séu ca stéu'a diminettii ce-si opresce a sa cale
Unu minutu, ca sè primésca de la sóre-unu sarutatu!

**) Aceste datine despre Alesu, mi s'au tramisu de urmatorii domni, si le am pusu in ordine dupa descrierea loru, de la unii mai pe largu, de la altii mai pe scurtu.

a) *Iosifu Olariu* invetiatoriu in Domanu, dictate de Eva Olariu, Martinu Iacobu, Ana Gergutia si Ana Mercea.

b) *Nic. Carbutariu*, preotu in Secasiu, dictate de Petru Mandra si Ana Rosica.

c) *Savu Micsia*, inv. in Racasdia.

d) *Dim. Receanu* inv. in Ciudanovetiu.

e) *Stefanu Ivasico* preotu in Goruia.

f) *Sofroniu Liuba* inv. in Maidanu.

g) *Iacobu Oceanu* inv. in Petrilov'a.

h) *Georgiu Rugaciu*, cestelanu in Oravitia, dictata de Craciunu Liuba.

i) *Ionu Orza* inv. in Ciclova romana.

k) *Ionu Simu* inv. in Agadicu.

l) Unele date de la Simeonu Mangiuca, avocatulu in Oravitia.

Pana la tiparirea datineloru tóte intr'o carte bucurosu primescu inca descrieri pentru intregirea Alesului, ba si a altoru datine.

L'ai primitu : si ti-ai luat sborul catra patri'a iubita ;

Erai vesela atuncea candu la ceriuri te urcai ;
Cà-ci sborai unde te-ascépta o viétia fericita
Si-alu teu sufletu de dorere si de lutu lu-scuturai.

Inse eu am remasu singuru , cu a mea trista gandire ,

P'ale tale sante urme ca sè plangu si sè suspinu ,
Fara nici o mangaiare si sperantia de iubire .
Si sè béu cup'a dorerii , cupa plina cu veninu .

Ah ! unde esti tu acuma , stea a visurilor mele ?
Esti in plaiulu fericirii , intr'alu angeriloru coru ?
Séu ti-ai asediatu domn'a peste raz'a unei stele ,
Si d'acolo privesci lumea cu unu ochiu nepasatoru ?

Déca 'n ceriuri tu te afli , fara chinu , fara suspine ;
Déca angerii acolo te numescu suror'a lora ;
De ce nu me chiami , iubitu-o , ca sè fiu si eu cu tine ?

Ah ! câtu esti de egoista ! . . . Nu scii tu câtu te adoru ?

Ai uitatu a mea iubire , ale nóstre juraminte :
Sè fimu unulu langa altulu si in ceriu ca pe pamentu ?

Ai uitatu atâte lacrimi ce-amu versatu si versu ferbinte

Candu la umbr'a unui arboru , candu pe recele-ti mormentu ?

I. C. Fundescu.

Mirésa pentru mirésa.

— Novela originala. —

(Urmare.)

II.

A m i c i i .

Justinianu se aflá singuru in odai'a sa , si se parea a fi ocupatu cu pachetarea unoru vestimente , scripte s. a. , ca si candu ar avé sè faca o caletoria indepartata .

Dinsulu erá unu june in etate de 24—25 ani ; esteriorulu lui erá interesantu , si in ochii lui poteai cetí unu sufletu nobilu si unu caracteru constantu .

Cu tóte ca sè vedea a fi pré ocupatu cu pachetarea , totu-si cugetele lui erau tintite spre unu altu objectu , care inse nu erá preente , dar pe care in scurtu timpu o sè-lu véda .

De odata bate cine-va la usia .

— Intra !

Intrá unu june , abié trecutu de dóue-dieci de ani .

Justinianu grabi indata spre dinsulu :

— Servus ! bine ai venitú amice ! Ce-i ? primit'ai epistol'a aseceptata ?

— Da , scumpe amice , tocmai mai nainte fu epistolariulu la mine . Tata-meu inse miserie , cà mai nainte sè mergu pe a casa si acolo sè petrecu vre o dóue-trei dîle , si numai atunci sè plecu la voi ; dara pe tine nici nu te chiámu , sciindu cà iubit'a ta te va aseceptá cu unu doru mare . Pléca dara singuru , cà nici eu nu voiu intardíá multu !

— Ai dreptu , amice , dins'a me va dorí fórté si i-am tramisu ieri o epistola , unde i-am scrisu , cà pe domineca voiu sosí ; o intardíare i-ar costá o neodihna mare .

— Ce fericitu vei fi tu candu vei fi langa dins'a !

— Si duplu fericitu , cà nu vei absentá nici tu , — continuá Justinianu .

Amicii se imbratîsiara .

* * *

Sè ne facemu inse mai cunoscuti cu eroii istoriórei nóstre !

Justinianu , dupa cum amu observatu mai in susu , erá unu june tineru , studinte la universitate in capital'a V .

Pe timpulu candu ne facuramu cu dinsulu cunoscuti , erá deja absolutu si de ultimulu anu , si facea pregatiri spre a se intórce a casa .

Aici lu-aseptau de dinsulu , afara de parintií , rudeniele si cunoscutii sei , inca dóue bratie fragede . o anima palpitanda si o parchia de buzisióre rumene ale unei fiintie amabile , ale adoratei sale Cornelia , care in timpu scurtu va se fia soci'a sa .

Tinerulu , — care a venitú la Justinianu , erá Valeriu , amicu seu celu sinceru . . .

Acest'a erá cu vre-o patru ani mai tineru decâtu Justinianu si mai aveá la universitate inca unu anu de studiatu .

Cunoscinti'a a facutu-o ei la universitate .

(Va urmá.)

Nicolau Cisca.

S A L O N U.

Femeile cari se ocupa de politica.

Sè ascultâmu puțin ce ni spune „La Gazette des Étrangers“, că dîce unu foiletonistu parisianu, despre femeile cari se ocupa de politica :

„Se dîce, că omulu propune si femei'a dispune. Acest'a se vede adesea si fôrte adesea chiar. De la Eva, care erá stapanu pe fagaduintiele si dispositiunile unicului seu companionu si pana la M-me Dubarry, care guverná Francia cu frumósele sale compresentie, pe cari artea ni le-a conservatu, a fostu totu-de-una multíme de femei amestecate in sórtea ómeniloru si a popóreloru.

„Unui poetu din secolulu din urma i-a placutu sè represinte femeile ca nisce fîntie fôrte superióre, in ceea ce s'atinge de violenți si de óre-cari mici machinatiuni, avendu mai totu-de-una de scopu, in fondu, fericirea nóstra; dar mie mi-place a crede, că nime-neu nu le-a cunoscutu nici odata bine, nici chiar cei mai forti : nici Brantóme, nici Balzac, si cu atátu mai puțin Molière.

Insedar Hoffmann a dîsu :

— Femeile urméza acele-si căi, si candu isbutesce cine-va a cunósce un'a, — le cunósce pe tóte.“

„Déca ele urmau acele-si căi, noi amu fi fostu stapani, si proverbulu ar mintî.

„Temistocle erá unu mare omu, dar nu tagaduiá puterea femeiloru, cari a afirmat'o intr'o dí intr'unu modu fôrte delicatu :

— Acestu micu baiatu, dîcea elu, aretandu pe fiulu seu amiciloru sei, este arbitru lu Greciei, pentru că guverná pe mam'a sa, mama sa me guverná pe mine, eu guverná pe Atenieni si Atenienii guverná pe Greci.

Déca dlu Thiers ar fi avutu unu fiu, ar fi pututu póte urmá aceea-si filiera; dar nu are fiu si lucrulu se schimba.

„Cu tóte aceste, déca s'ar intemplá sè vie cine-va sè-mi dîca, că totu ce se petrece asta-di la Versailles si la Paris, in lumea politica, este oper'a femeiloru, nu m'ar suprinde de locu. Acést'a o gasescu fôrte naturala. Persistenti'a ce punu unele dame a se dá in spectacolu, la tribun'a cluburiloru, sèu dinaintea unui paharu cu apa sucrata, la conferintiele loru, este unu semnu alu timpiloru. Din momentulu ce le lasámu a vorbí, ori cine si-póte inchipuí că au dreptulu. De la dreptu pana la esercitarea dreptului este o distantia fôrte departe, a dîsu unu filosofu; dar nu le sum atátu de dusmanu pentru a dorí femeiloru de a face politica cu ori ce pretiu.

„Puterea loru misteriósa, este placuta. Amu vedutu alta data, fiindu inca copilu, pe M-me Récamier. Candu vorbíá de tóte lucrurile, ea erá adorabila; din momentulu ce veniá inse la politica, o gasiám cea mai desgustatória.

„Ganditi-ve, dómnele mele, la acelu anticu sculptoru care se inamorase de statu'a sa.

— Sub tremurarea degetului ce o atingea, frumós'a marmora se insufletíá.

„Déca Pygmalion si-ar fi inchipuitu de a creá

o stofa politica Galateei, arangiata de fófec'a sa si de amorulu seu, sufletulu seu viu nu s'ar fi coboritu in materia.

„Am dîsu tóte aceste pentru o dama pe care am audítu-o eri vorbindu de „crisa.“ Ea e frumósa, tinera, si trebue sè fia iubita; dar nu va sci nici odata pana la ce puntu am gasit'o ridicula.“

B o m b ó n e.

Fric'a adesea e celu mai bunu lécu pentru vituiri.

Dupa cum i ordonase mediculu, dlu X., comerciantu de vinuri din Roma, bé in fia-care diminétí'a câte unu paharu de vinu bunu de Bordeaux. Elu inse observase, că Carolu, servitorulu seu, i implea buteli'a cu vinu ordinaru si se otari sè-lu pedepséca tocmai cu ceea ce pecatuíá. Pregati dar unu decoctu amaru si-lu amestecá cu vinu : baiatul cadíu in cursa si beú din acea amestecatura grozavu de gretíosa mai nainte d'a aduce buteli'a la stapanulu seu.

— Ce mi-ai adusu? Ast'a e otrava!

— Otrava! — strigá baiatul cu ochii fiesi si fruntea palida.

— O otrava violinte : o picatura e de ajunsu ca sè omóre unu omu!

Carolu dete unu típetu de desperare, ca si cum s'ar fi simtítu cuprinsu de dureri, si alergá disperatu la unu farmacistu, care i dete o antidota. Vitulu seu nascéndu lu-stirpi dar fric'a si lu-plati cu costulu doctoriei si cu perderea postului ce ocupá.

C E E N O U ?

* * (Postimu serbatori fericite) publiculu nostru cetitoriu! Dorimu, ca in mijloculu nepasării generale, care a coplesítu tóte arteriele natiunii nóstre, celu pucinu in aceste serbatori sante si inteliginti'a romana sè-si aduca a minte, că are o nalta misiune de implinítu! Spiritulu santu sè inspire barbatiloru nostri de frunte unu adeveratu zelu pentru in florirea inaintării nóstre natiunale; si toturoru confratiloru nostri armonia, ca astu-felu in anii víitori sè potemu serbá Rusalie mai fericite!

* * (Principes'a Elisabeta) a plecatu din Bucuresci la 31 mai, spre Pesta, Viena, catra Neuwied, in celu mai strinsu incognito. Domnitorulu Carolu a petrecutu-o pana la Turnu-Severin; ér peste dóue septemane, va plecá si dinsulu dupa ea.

* * (Diet'a Ungariei) in dílele trecute a avutu siedintie de pucina importanta. Dóue siedintie, cea de la 20 si 24, formara esceptiune. In cea d'antáiu deputatulu Horanszky facu o interpelatiune ministrului de justitia. Simburele lungi istorie a supra careia se referesco interpelatiunea este urmatoriulu: Marcu Kohner, locuitoriu in Pesta, nepotendu inca de mai multi ani sè corespondá obligamentelor ce le luase a supra-si, a falimentatu. Dupa aceea inse eredi de la

fiu alu seu, care a moritu in Havanna, o avere considerabila; audindu creditorii de acést'a si-rennoira pretensiunile, facéndu totu-odata pasii necesari la judicatoriele respective, pentru ca ereditatea sè se sevestredie in favorulu loru. Esecutiunea s'a intemplatu si despre acést'a s'a incunoscintiatu atâtu ministrulu de esterne comunu, câtu si celu unghurescu de justitia. Cu tôte aceste inse ministeriulu ung. de justitia a datu lui Kohner averea sevestrata, fara sè fi luatu in consideratiune pe creditorii. Interpelantele intreba deci pe ministru, câ deca este adeveru, câ averea sevestrata s'a predatu lui Kohner, fara sè se fi respectatu pretensiunile creditorilor, ce cugeta dsa a face pentru ca de o parte sè se satisfaca autoritâtii legii, éra pe de alta parte creditorii sè nu remana damnificati? Ministrulu raspunde, câ acést'a afacere s'a intemplatu inca sub predecesorii sei Horváth si Bittó. Marturisesce apoi, câ cambiele depuse la ministeriu s'au predatu lui Kohner, inse acést'a s'a intemplatu numai din erórea secretariulu respectivu, care a fostu sedusu din caus'a câ depunerea cambieloru la ministeriu n'a fostu improtocolata oficialminte. Majoritatea camerei nu este multiumita cu respunsulu ministrului si cere ca interpelatiunea sè se puna la ordinea dîlei pe sied. de sambeta. — In siedinti'a de la 24 caus'a s'a desbatutu, si majoritatea sa multiamitu cu respunsulu ministrulu. Secretariulu de statu Cemegi si-a datu dimissiunea. — In siedinti'a de la 30 maiu presedintele camerei anunçiá, câ inainte de inceputulu siedintiei alu doile deputatu alesu in districtulu Naseudului, dlu Ioachimu Muresianu, a fostu la dînsulu, escusandu-se, câ numai din caus'a bólei sale nu s'a pututu inca infatîsiá la dieta, totu-odata si-a predatu si credentialulu.

* * (*Anticitati romane.*) In septeman'a trecuta marea masina aplicata la regularea Dunarei intre Buda-Pesta, la insul'a Margaretei a scosu din fundulu apei mai multe caramide de pe timpulu Romaniloru. Pe un'a din aceste se potea ceti urmatóri'a inscriptiune: „DANVVIO, SACRUM, ETULENUS, . . . RONI . . . , EC. LE . . .“ Mai multi archeologi au si esítu a studíá aceste anticitati.

* * (*Fete, cari dorescu sè se marite,*) de siguru se voru fi aflandu pe totu rotogolulu pamentului, prin urmare si la noi; inse fete sè se exprime intr'unu modu atâtu de eclatantu acést'a dorintia a loru, numai in America se potu aflá. Éta ce cetimu in diariulu „New-Yorker Handelszeitung“: „Vr'o 150 de fete din Lowell au adresatu o petitiune catra legislatur'a loru, ca sè legalizeze dorulu barbatiloru de a poté avé mai multe muieri. Orasiulu loru are cu 40,000 mai multe femei decátu barbati. O nenorocire mare acést'a pentru fetele de acolo. Spre a face rogarea loru in câtu-va mai plausibila, ele se invoiescu, ca a dóu'a, a trei'a, séu a patr'a muieru numai cu invoirea celei dinaintea ei va poté fi primita in casatoria.“

* * (*Choler'a in Buda-Pesta*) începe a grassá din ce in ce mai multu. De la 11 pana la 17 maiu s'au ivitu 47 de casuri de colera. De la 18 pana la 25 au muritu 36 de insi in cholera.

* * (*Mediculu lui Napoleonn III*) Sir William Gull a primitu dîlele trecute de la ex-imperatés'a Eugenia de suveniru o cuthia, care continea doi bumbi de manecare, ce i portase insu-si imperatulu repausatu.

* * (*Cvartirele in ospetariile din Viena*) începu acuma a fi mai ieftine. Lacomí'a nerusinata li pré urcase pretiulu la deschiderea espositiunii, ceea ce a rezultatu, câ publiculu a remasu frumosu p'a casa. Védiendu acést'a ospetarii, — mai scaritiara din pretiu.

* * (*Medicii in China.*) Aci medicii au o positie facia cu clientel'a loru cu totulu opusa cu a mediciloru din cele alte parti ale lumii. Unu medicu este pentru unu numeru insemnatu de poporatiune. Este de detori'a sa a ingrigí de sanetatea loru. Pentru acést'a este fórté bine platitu de cei sanetosi; celoru bolnavi inse este detoru, pe langa cura a le platí chiar desdaunári. Déca este favorisatu de fortuna a fi sanetosi ómenii din intrég'a sa clientela, toti platindu-i regulatu, adesa face o avere enorma; déca inse se intempla contrariulu, apoi dá si ultimulu banu ca desdaunare. Acést'a procedere, de si originala, inse pare a fi rationala, câ-ci face solidari pe medici de sanetatea fia-carui individuu, fiindu priviti cei bolnavi, ca victime ale negligintiei loru.

* * (*In loculu nevetei, o umbrela.*) Unu oficiaruu otomanu se ducea nu de multu de la Rusciucu la Rasgrad, candu baga de séma, câ-si uitase nevést'a. In Turcia acést'a nu are nici o consecintia. Cu tôte aceste oficiarulu alergá la siefulu garei, si telegrafulu fu insarcinatu a transmite pe tóta lini'a depesiea urmatória: „Cautati bagagiulu ratecitu. Talia de mijlocu, perulu castaniu.“ Seiti ce i s'a tramisu turcului? Umbrel'a.

* * (*Eruptiune vulcanica.*) De la Berwich, in insul'a Schetland, se comunica, câ la 9 ianuariu vulcanulu Islandei, Skaptar Yoekul, a facutu o mare eruptiune, care a duratu patru díle. Yoekul e unu munte de ghiatie din cei mai nalti si din cei mai intinsi, prin dimensiunile sale multu mai insemnatu de câtu muntele Hecla, care face eruptiuni scurte din timpu in timpu. Acestu vulcanu, de 5200 picidre de naltu, a facutu cea d'antáiu eruptiune a sa la 1004 si d'atunci incóce 24 eruptiuni insemnate. Cea mai teribila eruptiune a vulcanului Skaptar Yoekul a fostu cea de la 1783, candu unu síru de conuri n'au incetatu d'a scóte flacari si lave in cursu d'aprópe 2 ani. Peste 9000 persóne, adeca mai multu d'a cincea parte a poporatiunii insulei, au peritu si 20 de sate au fostu cútropite.

* * (*Testamentulu papei.*) Jurnalulu „l'Unita nazionale“, vorbesce despre unu testamentu ce Pap'a ar fi facutu, a caruia avere, fara a fi considerabila, cuprinde unu mobilieru de o valóre mare si o bogata colectiune de opere de arte. Dupa acést'a fóia, Piu alu IX ar fi testatu tóta averea fiului celui mare alu fratelui seu comitele Luigi Mastai Ferretti, copilu nascutu din casatori'a comitelui cu o principesa din famili'a del Drago. Mai sunt si alte testári speciale pentru diferite persóne, cari i-au remasu devotate. — Cea mai mare parte din succesiunea Papei, se compune din mobilierulu apartamentulu seu. In virtutea unicului si traditionalulu obiceiuu alu curtii Vaticanului, Pap'a este proprietarul a totu ce se gasesce in apartamentele sale.

* * (*Cum iubescu saxonii pe prussieni.*) De la Lipsca se scrie, câ si anulu acesta — dupa obiceiulu traditiunálu — s'a cantatu in turnulu municipalitâtii din Pegau o fanfara si s'a executatu unu imnu spre a

se celebră victori'a reportata de Francesi la Lutzen, in 3 maiu, 1813, si de Saxoni, aliatii loru. Se sefe, că Prusianii, aliatii cu Rusii, perdura 10,000 de morti séu raniti in acea di sangerósa. Saxonii staruiescu a celebră acea victoria reportata in contra Prusianiloru, inamicii loru ereditari. Diuariele din Berlin denuncia cu indignatiune acestu anachronismu.

* * (Contra colerei,) care in multe parti ie dimensiuni totu mai mari, Pettenkofer, profesoru in Monacu, recomanda urmatóriele: 1) Sustienerea activitatii pielei prin asudare continua. 2) Mirosarea ozonului, unu feliu de mineralu. 3) Brâu umedu pentru ajutorarea mistuirei bune. 4) Miscarea si activitatea corpului. 5) Modu de vietuire rationalu si incungiu-rarea mancariloru stricatiose, că póme necópte, car-nuri putrede etc.

* * (Hoti din sange regescu.) La curtea din Siam fu acum de curendu descoperitu unu furtu grozavu, care produse sensatiune in cercurile cele mai depar-tate. Dóue principe se sunt acusaté pentru instrainare de diamante, juvaere, lantiuri de aur de mare valóre, si altele multe ce se gasiau atasiate la spad'a actualului rege si care fura inlocuite cu juvaeruri fal-se. Déca ambele dame voru fi gasite culpabile de acésta crima, atunci ele trebuie sè se accepte la ese-cutarea curiósa, care se aplica numai la membrii din famili'a regésca si care se efectue intr'unulu din templurile mai mari din capitala. Acusatele voru fi legate intr'unu sacu, si, puse cu faci'a in josu pe unu trunchiu cu trei margini, voru fi batute cu vergi pana la mórte; sacii apoi voru fi ingreunati si aruncati in apa. Astu-felu fu tramisu pe cealalta lume in anulu 1859 principele Kroma Luang Rak Konaset.

Flamur'a lui Hymen.

♣ (Casatori'a principelui de Edinburgh.) Pre-cum se scrie din Neapolea, casatori'a principelui de Edinburgh cu archiduces'a Maria, fiic'a tiarului, se va decide acusi. Principele, care s'a rentorsu la Lon-dra, nu peste multu se va intelni cu imperatés'a si cu archiduces'a la Ingelheim in Hessen-Darmstadt, unde mai tardiu va sosi si imperatulu, si logodirea juniloru se va anunciá oficialu. Afara de o avere de 200,000 pundi sterl. (unu sterlingu e 10 fl.) archiduces'a va duce sotului ei si unu vinitu anualu de 20,000 pundi st.

Biserica si scola.

♣ (Congresu scolaru.) La Blasiu se va deschide in 1 iuniu unu congressu scolaru. Salutámu cu bucu-ria acésta adunare, si dorimu rezultate bune!

♣ (O nóua academiá de drepturi.) Ministrulu de cultu lucra la planulu d'a infiintiá indata de la tóamna o academiá de drepturi in Timisióra.

Societati si institute.

♣ (Societatea „Petru Maioru“) a junimei roma-ne din Buda-Pesta la 9 iuniu, adeca in luna Rosalie-loru, va tiené in localitatea sa solen'a inaugurare a

activitatii sale, pe bas'a statuteloru aprobate de gu-vernú.

♣ (Inscintiare si invitare.) Societatea „Petru Maioru“ din Buda-Pesta, dupa ce in decursu de 12 ani, de candu datéza urdiréa ei, necontentitu s'a lup-taiu pentru dobandirea autorisatiunii legale, in fine abié anulu acest'a i succése prin multa ostená si cu multe si grele sacrificia a castigá statute aprobate de ministeriu. Acum dara, candu societatea si-are si o localitate eleganta si spatiósa, este in placuta positiu-ne d'a anunciá onor. publicu romanu, care la tóte in-treprenderile ei i-a manifestatu in modulu celu mai eclatante spriginire, — cumca in 9 iuniu 28 maiu a. c. adeca luna Rosalieloru, va tiené in localitatea sa so-lemn'a inaugurare a activitatii sale, pe bas'a statute-loru aprobate, la care siedintia literaria sunt cu onóre invitati toti amicii progresului. Program'a este urma-tória: 1) „Resunetu“, esecutatu de corulu vocalu. 2) „Cuventu de deschidere“, rostitu in absinti'a presie-dintelui I. Vulcanu — de vice-presiedintele Gavrilu Mihali, cand. de adv. 3) „Barbatulu de caracteru firmu si lupta resoluta“, disertatiune de Gruia Liu-ba, cand. de adv. 4) „Sentinel'a romana“, de Alesan-dri, dechiamata de Georgiu Vuia medicinistu. 5) „Ve-natoriulu“, de Alesandri, esecutatu de corulu vocalu. 6) „Superbi'a natiunala“, disertatiune de Petru Iliesiu, auditoriu de politechnica. 7) „Catra Romane“, de I. Vulcanu, dechiamatu de Ionu Panea, medicinistu. 8) „Limba romana“, de G. Sionu, esecutata de corulu vocalu. 9) „Cuventu de inchidere“, rostitu de v.-pres. G. Mihali. — Localitatea Societatii se afla in strad'a Vatiului cas'a dlui G. Mocioni nr. 12 etagiulu III. Inceputulu festivitatii la 4 óre d. m. — Buda-Pesta 18/30 maiu 1873. Gav. Mihali jun. v.-pres. Georgiu Vuia secret.

♣ (Societatea de lectura a teologiloru din Blasiu) va tiené o siedintia publica in 1 iuniu st. n. a. c. dupa program'a urmatória: 1) Invocarea spiritului santu, prin corulu seminar.; 2) Deschiderea prin dlu pro-fesoru Gedeonu Blasianu; 3) „Câte-va trasuri din viétu'a episcopului Ioanu Inoc. Clainu“, discursu de Nicolau Galea teol. an. IV. rostitu de autoriulu; 4) „Romanulu“, poesia de G. Tautu, cantata de corulu seminarialu; 5) „Transilvani'a“, poesia de Ur-sianu, declamata de Ioanu Campianu teol. an. II.; 6) „Fantasia“, piesa compusa si esecutata solo pe vio-lina de Traianu Costande, teol. an. I. cu acompania-mentu; 7) „Folosulu si confesiunaltatea scóleloru poporale“, disertatiune de Vasiliu F. Saltelechi, teol. an. IV. cetita de autoriulu; 8) „Diorile“ poesia can-tata de corulu sem.; 9) „Franci'a la an. 1870“, poe-sia de Iosifu S. Vasilco, teol. an. IV. declamata de autorulu; 10) „Patriotulu bunu si renegatulu“, dia-logu compusu si rostitu de Teodoru Popu teol. an. II. si Arseniu P. Bunea teol. an. I.; 11) „Cadrilu“, ese-cutatu de music'a instrumentala a alumniloru semin., sub conducerea dlui magistru de musica M. Cozacu; 12) „Maistoru-strica“, satira umoristica, declamata de Teodoru Crisianu teol. an. III.; 13) Inchiderea. 14) „Mersulu ostasiloru Romani din Basarabi'a“, cantatu de cor. sem.

♣ (Asociatiunea transilvana) a amanatu aduna-rea sa generala din 4 augustu pe 11 augustu. Loculu va romané totu Deva.

♣ (Casin'a romana din Caransebesiu) va tiené adunarea sa generala anuale la 10/22 iuniu.

Literatura.

* („Convorbiri literare“) de la 1 maiu, nr. 2, contine aceste: Mihai Vereanu, romanu de Iacobi Negruzzi, — Comedi'a mortii, poemu de Teofilu Gauthier trad. de A. Naum, — Beti'a de cuvinte, de T. Maiorescu, — Poesii de N. Lazu, — prelectiuni populare.

* („Column'a lui Traianu“,) in nr. 7 de la 1 maiu, contine urmatóriile materii: 1 Aprile, comedia originala in 1 actu, de N. Tincu; Albanesii si Gotii, teoria dlui Rösler despre limba romana, de B. P. Hasdeu; Saraculu si bogatulu, poesia de dn'a M. Burla-Cugler; Scrierile perdute despre Dacia, de A. Papadopolu-Calimah; La o inmormontare, poesia de A. Carpenisianu; Cum se scrie la noi istoria: unu criticu de la Iasi, de Gr. G. Tocilescu; Electricitatea in medicina, de dr. Z. Petrescu; Industri'a natiunala, de P. S. Aurelianu.

* (*Manualu poporalu de agricultur'a practica*) indiestratu cu mai multe ilustratiuni despre cele mai insemnate masine agricole, de Georgiu Vintila, inspectoru silvanu districtualu in Fagarasiu. Va esí in 5—6 brosiure de câte 5 còle. Abonamentulu se face la autorulu in Fagarasiu. O brosiura costa 40 cr. tramitere pe posta 46 cr. Brosiur'a de antaiu va apare celu multu 3 septemane. Din cursulu de practic'a gradinaritului si de economi'a casei se mai afla la autorulu inca pucine esemplare a 86 cr.

Teatru.

℥ (*Dlu I. D. Ionescu*) a petrecutu dílele trecute la Timisióra, unde a datu patru represintatiuni teatrale, — dintre cari un'a pentru scopu filantropicu.

℥ (*Doue piese nóue francesese*) s'au jucatu de currendu la Paris. Un'a e: „Le petit marquis“ de Fr. Copée si Dartois, — alt'a: „L'Acrobate“ de Octavu Feuillet.

Espositiunea universala de Viena.

△ (*Ce vedi acuma in espositiune.*) Mereu mare incurcatura, gramadire de obiecte si in comparatiune putíni visitatori: ici colo câte o visita princiará, inse mai multu ómeni cu treburi si putíni tierani cu transporturi. Galeriele sunt cu totulu ocupate de lucruri, si in locu de orchestr'a lui Strauss, audi concertulu ciocaneloru. Afara d'aceste, birturile de la Prater sunt mereu unu obiectu de nemultiamire.

△ (*Dialogu din o ospetaria a espositiunii.*) — „— Baiete, fá-mi putínu socotel'a dupa carta! „— E bine, éta: unu paharu cu bere 60 creitiani, unu beafsteak 2 florini si panea 10 creitiani. „— Tóte aste facu 2 florini si 70 creitiani: aci vedu 3 florini. -- „— Domnulu uita serviciulu. „— Atunci de ce nu pui si scobitóra de dinti?

△ (*O barba mare.*) La espositiunea din Viena, va fi espusu unu Americanu c'o barba fórte mare, care se va aretá pentru cáti-va creitiani. Acestu omu fenomenalu se pretinde, ca are o barba de 10 picióre, care i póte tiené locu de imbracaminte, cà-ci e si tare, si lunga, si désa. Acésta intrebuintiare inse nefiindu usata in tierile civilisate, e silitu s'o ascunda

sub haine. In timpulu mareloru calduri i e negresítu fórte greu. Astu-felu industrialulu americanu s'a otaritu sè se inchida intr'o baraca si sè-si arete barb'a, angagiandu-se a o pune pe sub picióre si-a o incovaiá pe bratiu, dupa ce mai antaiu si-va fi incungiuratu corpulu cu dins'a ca cu o incingatóre.

△ (*Visitatorii espositiunii sunt pucini.*) vechiele ospele si-regasescu fost'a clientela, inse vastele cladiru nóue si nenumeratele camere mobilate ale particulariloru asépta — din caus'a scumpetei pretiuriloru — caletori si chiriasi. Cea mai mare parte din restaurante au nesce conditiuni de chiria atátu de scumpe, in cátu nu-si permitu pretiuri ce-va mai ratiunale. La scaderea espositiunii s'adauge si ruin'a Bursei. N'audi la birturi pe baietii de serviciu de cátu dicédu: „Domnulu a perdutu 10,000 de florini la bursa, e silitu s'adauga pretiulu mancárii si d'aci inainte beafsteakurile voru fi 2 florini.“

△ (*Pavilionulu romanu de repausu.*) Asiediarea pavilionulu din midilocu promite se devie fórte grátiosu: flori de plante tropice lu-voru schimbá intr' unu templu incantatoru de gradina, unde fotoliuri, imbracate cu pele alba ca néu'a, oferu unu repausu placutu. Perdele magnifice se intindu impregiuru si p'o mésa acoperita cu covóre scumpe stralucescu intr'unu vasu de cristalu bóbe de auru, adeveratu bóbe de auru, spelate de riuri romane, mai cu séma de Oltu si Lotru.

△ (*S'aveti 50 de cruceri!*) Multe lucruri intim-pina unu strainu, ce vine a visitá espositiunea, cari lu-desgusta si lu-face sè plece: asié spre esemplu, la intrarea in palatu, déca nu ai parale potrivite spre a plati taes'a de 50 cruceri, ori trebue sè te intorci, séu sè lasi unu florinu in locu de 50 cruceri, séu déca esti mai scrupulosu in socotelá, te duci a schimbá la zarafulu la care te indreptéza pazitorulu intrárii, dara si aici esti jumulitu, cà-ci ti-ia 20 cruceri agio pentru schimbatu.

Industria si comerciú.

|| (*Carti de jocu romanesci.*) La Bucuresci s'a facutu carti de jocu, ilustrate cu figure romanesci. Regii sunt ilustrati asié: tréfle — Radu negru, carreau — Mihai Eroulu, pique — mircea, coeur — Mateiu Besarabu. Dame asié: carreau — principes'a Flórea, coeur — principes'a Elena, tréfle — principes'a Despina, pique — principes'a Balasia. Valetii: pique — banulu Mihalcea, coeur — banulu Manta, carreau — Buzescu, tréfle — Tudoru Vladimirescu.

|| (*Concursu pentru siefi de lucratori si lucratori de meritu*) Societatea industrialá a Vienei a decisu a imparí, cu ocasiunea espositiunii universale din anulu 1873, unu óre-care numeru de medalie siefiloru de lucratori, cari voru binemeritá din statele straine, ce voru figurá la espositiune.

|| (*Drumu de feru între Mecca si Medina.*) Diariulu turcu „El Basira“ anuncia, cà la Constantinopole se forméza o compania, in care numai singuri Musulmanii voru puté fi actionari, cu scopu d'a construi o calea ferata între Djedda si Mecca. Acea-si compania si-propune se stabilésca o linia ferata si între Mecca si Medina, cele dóue sanctuare ale islamismulu. Va sè dica si la Turci s'a desceptatu spiritulu intreprinderiloru natiunale. Si cu tóte acestea ei

n'au avutu unu Strusberg, unu Ambron, unu Jaques si principii germani coticari.

|| (*Portu romanescu la Marea-Negrea.*) In diurnalulu de Coloni'a de la 6 maiu cetimu, cà mai multi banchieri anglesi au convenitu de a construi la Marea-Négra unu portu romanescu si a lu-legá cu Galatii prin o cale ferata. Ei voiescu sè esecute aceste lucrári cu propriete loru spese si ceru de la guvernulu romanu, pe langa o concessiune de 75 ani, numai primirea unei garantii din partea statului in cuprindere de 16,000 franci pentru chilometrulu de calea ferata.

Tribunale.

= (*Ce pretiu are o sarutare?*) O domnisióra din America a caletoritu nu de multu singura pe unu drumu de feru de acolo. Unu conductoru alu trenului, abusandu de singuretatea ei, a mersu la ea in cupeu si o-a imbratísiatu si sarutatu — de patru ori. Din caus'a acést'a, respectiv'a domnisióra simtindu-se atacata in onórea ei, intentá procesu companiei drumului de feru, de óra-ce conductorulu n'ar poté sè platésca despagubirea pofita de dins'a. Ea pretinde 4000 de dolari, adeca pentru fia-care sarutare 1000 de dolari. Tribunalulu e gat'a a da domnisiórei o despagubire óre-care, dar e in mare confusiune in privint'i'a tacsárii unei sarutári, si in urma va fi silitu a esmite o comisiune de ómeni de specialitate, spre a hotari: ce pretiu are o sarutare?

= (*Unu procesu modernu pentru vatemare de onóre.*) Timpuri extraordinarie producu procese extraordinarie. La unu tribunalu din Berlinu unu omu a acusatu pe altulu pentru vatemare de onóre, cà-ci i-a dísu: „directoru de banca.“ Tribunalulu inse n'a recunoscutu in acésta espressioni vr'o vatemare de onóre.

= (*O fétá in haine barbatesci.*) O tinera, care de multu a locuitu la Tunis, fu tradusa inaintea tribunalulu din Marseille pentru cà a purtatu haine barbatesci fara autorizatiune speciala: judecat'a pronunciatu in contra-i o condamná la 25 franci amenda. Cu tóte aste advocatulu seu produsese in audint'ia o atestatiune medicala prin care se adeveri, cà, pentru „motive de sanetate“, prevenít'a nu puteá purtá rochie.

Suvenirea mortiloru.

† (*Alesandru Manzoni,*) celu mai poporalu poetu modernu alu Italianiloru, a repausatu la Milanu, in 23 maiu, in etatea de 89 ani. Tóta Italia se afla in doliu.

Calindariu istoricu.

— Maiu. —

23. 1498. Reformatorii italiani Hieronimu Savanarola, Horentinu Sylvester si Dominicu Piso se spendiura si se ardu. — 1618. Inceputulu resbelului de 30 ani. — 1707. Nascerea botanicului Carolu Linné. — **24.** 1471. Nascerea pictorului Albertu

Dürrer. — 1806. Ludovicu Bonaparte se proclama rege alu Hollandiei. — 1848. Emiterea bancnoteloru unguresci. — 1862. Comicululu Ioanu Nestroy móre. — **25.** 632. Mórtea profetului Mahomedu. — 1687. Marele poetu spaniolu móre. — 1797. Condamnarea lui Grachus Baboues, fondatoriulu comunismului. — 1833. Mórtea marelui artistu teatralu englesu Kean. — 1846. Ludovicu Napoleonu scapa din Ham. — **26.** 400. (In. de Chr) Socrate bé paharulu cu veninu. — **27.** 1265 Nascerea lui Dante Alligieri. — 1564. Reformatorul Ioanu Calvin móre. — 1799. Nascerea compositorului I. F. Halévy. — 1840. Mórtea violonistului Paganini. — **28.** Nascerea marelui barbatu de statu William Pitr. — 1807. Rescól'a Janiceriloru la Constantinopole. — 1812. Pace la Bucuresci intre Russia si Turcia. — **29.** 1453. Turcii ocupa Constantinopolu. — 1763. Nascerea barbatului de statu Fouché. — 1809. Istoricultu germanu I. Müller móre. — 1802. Mórtea istoricultului T. H. Buckle. — **30.** 2640. Renumitululu pictoru Rubens móre. — **31.** 1778. Mórtea lui Voltaire.

Ghicitura de semne

de Anastasia Leonescu.

†: = .31 Δ 2: .2 - 1: 1*3 = 2,

.: 2*1§5 " 2 : 2 - 1 = 5 .: 2 §3 = 2,

.: 5 - 2* * 1. : 2 " 3 ⊙ 2 - 3 = 2!

— " 32 : 3 1 * 1 " 1 : 4 : 5) 5 - 25,

* 1 - * 3 ⊙ 2 5 = : 2 - 2 : 5 * 5 25,

" 2 † 2 : 2 * 1 : 4 - = 2 : 325!

= 5 - 3 Δ 2 : : 2§31,

= 3*3 Δ 32§31,

= 3*3 2 ⊙ 1 = 2, = 3*3 2 || : 15,

= 5 - 13 " 1 = || 2 ⊙ 1 = 1 ' = * * : 15!

Δ 1 " 3 † 35 * * 5 . : 2 " * 5.

Deslegarea ghiciturei numerice din nr. 13 :

„Confesionalismulu.“

Deslegare buna primiramu de la on. nóstre abonante : Elena Heteu, Maria Anderco, Aurelia Hossu, Cornelia Cosiariu, Silvia Moldovanu, si onorab. nostri abonanti : Zaharia Popu, Demetriu M. Iosofu, Ioanu T. Neesia.

Voci din publicu.

Acea romana din Viena H. N. e rugata sè binevoiésca a aredicá o epistola de la post'a capitala (Hauptpost) din Viena.

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu : IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Kocsi in Pest'a. 1873. Strad'a lui Alesandru nr. 13.